

Tradus și revizuit de IER (ier.gov.ro)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA TIMIȘ ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 54903/17 și alte 3 cereri – a se vedea lista din Anexă)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

26 martie 2020

Hotărârea a rămas definitivă. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Timiș și alții împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-un comitet compus din:

Stéphanie Mourou-Vikström, *președinte*,

Georges Ravarani,

Jolien Schukking, *judcători*,

și Liv Tigerstedt, *grefier adjunct de secție a.i.*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 5 martie 2020,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cereri îndreptate împotriva României, prin care Curtea a fost sesizată, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”), la diferitele date menționate în tabelul inclus în Anexă.

2. Guvernului României („Guvernul”) i s-a comunicat capătul de cerere pe care reclamanții l-au formulat în temeiul art. 8 din Convenție, referitor la respingerea cererii deținuților de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru participarea la înhumarea unei rude.

ÎN FAPT

3. Lista cu numele reclamanților și precizările relevante referitoare la cereri sunt incluse în tabelul din Anexă.

4. Reclamanții se aflau în detenție atunci când au avut loc decese ale unor rude apropiate (a se vedea tabelul din Anexă). Aceștia au adresat administrației penitenciarelor cereri pentru acordarea permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumări. Astfel cum reiese din documentele transmise de către Administrația Națională a Penitenciarelor, „comisia de recompense” din penitenciar a respins cererile reclamanților la datele și pentru motivele indicate în tabelul din Anexă. În cererile nr. 54903/17 și nr. 39220/18, reclamanții au contestat deciziile în fața judecătorului delegat cu supravegherea privării de libertate.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA CONEXAREA CERERILOR

5. Ținând seama de similitudinea cererilor, Curtea consideră oportun să le examineze conexat, într-o singură hotărâre.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

6. Reclamanții se plâng de respingerea cererii de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumarea unor rude. Aceștia invocă art. 8 din Convenție, care prevede următoarele:

Art. 8

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

7. În cererile nr. 54903/17, 2158/18 și nr. 6139/18, Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne, considerând că reclamanții ar fi trebuit să facă plângere împotriva deciziilor „comisiei de „recompense” la judecătorul delegat cu supravegherea privării de libertate și, după caz, la judecătorie. Curtea amintește că a considerat anterior că această cale de atac nu poate fi considerată ca având un grad suficient de certitudine precum o cale de atac efectivă (*Kanalas împotriva României*, nr. 20323/14, pct. 44, 6 decembrie 2016). Prin urmare, Curtea consideră că reclamanții nu aveau la dispoziție căi de atac în sensul art. 35 § 1 din Convenție.

8. În cererea nr. 39220/18, Curtea mai observă că decizia „comisiei de recompense” de respingere a cererii de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar datează din 31 ianuarie 2018, iar cererea a fost introdusă la 1 august 2018 (data poștei). În aceste condiții, se ridică problema respectării termenului de 6 luni, problemă pe care Curtea o poate examina *proprio motu* întrucât are legătură cu competența sa [*Ramos Nunes de Carvalho e Sá împotriva Portugaliei* (MC), nr. 55391/13 și alte 2, pct. 98, 6 noiembrie 2018]. În lipsa oricărei observații din partea Guvernului cu privire la acest aspect și ținând seama de faptul că din dosar nu reiese nici data la care această decizie a fost comunicată reclamantului, nici data la care formularul de cerere a fost transmis de către reclamantul, deținut, administrației penitenciarului pentru a fi pus la poștă, Curtea consideră că cererea nu poate fi respinsă ca tardivă.

9. Având în vedere cele de mai sus, Curtea trebuie să respingă excepția ridicată de Guvern și să declare cererile admisibile.

B. Cu privire la fond

10. Curtea reamintește că, deși dreptul de a beneficia de permisiuni de ieșire din penitenciar nu este garantat ca atare de Convenție, respingerea cererii unui reclamant de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumarea unei rude apropiate trebuie să fie considerată o ingerință în dreptul respectivului la respectarea vieții sale de familie, garantat de art. 8 din Convenție. Aceasta face trimitere, de asemenea, la jurisprudența sa în materie (*Płoski împotriva Poloniei*, nr. 26761/95, pct. 30-39, 12 noiembrie 2002; *Lind împotriva Rusiei*, nr. 25664/05, pct. 92-99, 6 decembrie 2007).

11. În hotărârea de referință *Kanalas împotriva României* (nr. 20323/14, 6 decembrie 2016), Curtea a constatat o încălcare în legătură cu chestiuni similare celor care fac obiectul prezentei cauze. În special, aceasta a criticat autoritățile naționale pentru că nu au realizat o punere în balanță a intereselor aflate în joc, și anume, pe de o parte, dreptul reclamantului la respectarea vieții sale de familie și, pe de altă parte, asigurarea ordinii și siguranței publice și prevenirea faptelor penale (*ibidem*, pct. 65). În plus, Curtea a constatat că administrația penitenciarului nu a examinat deloc posibilitatea de a recurge la o escortă pentru transferarea reclamantului la locul în care avea loc înmormântarea (*ibidem*, pct. 64 și cauzele citate acolo).

12. După ce a examinat toate elementele care i-au fost prezentate, Curtea nu identifică niciun fapt sau argument de natură să o convingă să ajungă la o concluzie diferită cu privire la temeinicia capetelor de cerere în discuție în prezentele cereri.

13. Ținând seama de jurisprudența sa în materie, Curtea consideră că motivele invocate de autoritățile naționale pentru a respinge cererile reclamantilor de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumarea unor rude apropiate (a se vedea tabelul din Anexă) nu sunt suficiente pentru a demonstra că ingerința contestată a fost „necesară într-o societate democratică”.

14. În special, din documentele trimise Curții de către părți, Curtea observă că, în cererea nr. 6139/18 nu reiese că motivul privind omisiunea reclamantului de a menționa data și ora înhumării, resursele financiare și itinerariul de parcurs pentru a se prezenta la înhumare ar fi fost comunicat reclamantului în timp util pentru ca acesta să îl poată corecta. De asemenea, în cererea nr. 39220/18, deși comisia de recompense a reținut în raportul său că reclamantul avea sancțiuni disciplinare „nerevocate”, rezultă din același raport că nu exista nicio sancțiune rămasă neefectuată de către reclamant, ultima datând din 2016.

15. Rezultă astfel că din aceste cereri se constată încălcarea art. 8 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

16. În conformitate cu art. 41 din Convenție:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

17. Având în vedere documentele de care dispune și jurisprudența sa (*Császy împotriva Ungariei*, nr. 14447/11, 21 octombrie 2014), Curtea consideră rezonabilă acordarea sumelor menționate în tabelul din Anexă.

18. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Decide* să conexeze cererile;
2. *Declară* cererile admisibile;
3. *Hotărăște* că din aceste capete de cerere se constată încălcarea art. 8 din Convenție ca urmare a respingerii cererii unui deținut de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumarea unei rude apropiate;
4. *Hotărăște*
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamanților, în termen de trei luni, sumele menționate în tabelul din Anexă, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 26 martie 2020, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Liv Tigerstedt
Grefier adjunt a.i.

Stéphanie Mourou-Vikström
Președinte

HOTĂRÂREA TIMIȘ ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

ANEXĂ

Lista cererilor având ca obiect capete de cerere formulate în temeiul art. 8 din Convenție
(Respingerea cererii unui deținut de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la înhumarea unor rude apropiate)

Nr. crt.	Numărul și data introducerii cererii	Numele reclamantului și data nașterii	Data respingerii de către administrația penitenciarului a cererii de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar și motivele invocate, după caz	Persoana decedată	Procedura judiciară, după caz	Suma acordată pentru prejudiciul material și moral și pentru cheltuielile de judecată fiecărui reclamant (în euro) ¹
1.	54903/17 16/08/2017	Gheorghe TIMIȘ 19/08/1970	21/06/2017 - durata pedepsei - natura infracțiunii (omor deosebit de grav) - antecedentele infracționale - numărul redus de vizite din partea familiei în timpul anului	tata	Printr-o încheiere din 22/06/2017, judecătorul delegat cu supravegherea privării de libertate a respins ca inadmisibilă contestația reclamantului. Reclamantul nu a făcut contestație împotriva acestei încheieri la judecătoria.	3 000
2.	2158/18 19/02/2018	Robert ÖTVÖȘ 06/05/1979	13/10/2017 - durata pedepsei - termenul depărtat pentru liberare condiționată	mama		3 000
3.	6139/18 09/03/2018	Vasile NEGRU 02/08/1974	05/12/2017 - fracțiunea de pedeapsă executată deja era prea mică în raport cu pedeapsa de executat - reclamantul nu a menționat data și ora înhumării, resursele financiare și	mama		3 000

¹ Plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit de către reclamant.

HOTĂRÂREA TIMIȘ ȘI ALȚII ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Nr. crt.	Numărul și data introducerii cererii	Numele reclamantului și data nașterii	Data respingerii de către administrația penitenciarului a cererii de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar și motivele invocate, după caz	Persoana decedată	Procedura judiciară, după caz	Suma acordată pentru prejudiciul material și moral și pentru cheltuielile de judecată fiecărui reclamant (în euro) ¹
			itinerariul de urmat pentru a se prezenta la înhumare			
4.	39220/18 01/08/2018	Salvador LUPU 20/04/1979	31/01/2018 - regimul de executare a pedepsei era cel de maximă siguranță - sancțiuni disciplinare nerevocate	tata	Printr-o încheiere din 13/02/2018, judecătorul delegat cu supravegherea privării de libertate a respins contestația reclamantului, motivând că legea nu acordă permisiuni de ieșire deținuților încadrați în regimul de maximă siguranță. Contestația reclamantului împotriva încheierii a fost respinsă prin hotărârea definitivă din 19/03/2018 a Judecătorei Arad.	3 000